

# СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## 1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

|                                                  |                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Повна назва навчальної дисципліни</b>         | Основи психічного здоров'я                                                                                                                                                          |
| <b>Повна офіційна назва закладу вищої освіти</b> | Сумський державний університет                                                                                                                                                      |
| <b>Повна назва структурного підрозділу</b>       | Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра нейрохірургії та неврології з курсами психіатрії, наркології, медичної психології, професійних хвороб                                 |
| <b>Розробник(и)</b>                              | Мудренко Ірина Григорівна                                                                                                                                                           |
| <b>Рівень вищої освіти</b>                       | Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл                                                                                                |
| <b>Тривалість вивчення навчальної дисципліни</b> | дванадцять семестрів                                                                                                                                                                |
| <b>Обсяг навчальної дисципліни</b>               | Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 32 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. практичних занять), 118 год. становить самостійна робота. |
| <b>Мова викладання</b>                           | Українська                                                                                                                                                                          |

## 2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

|                                           |                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Статус дисципліни</b>                  | Вибіркова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм                                                                                                                                                               |
| <b>Передумови для вивчення дисципліни</b> | Латинська мова та медична термінологія, Сучасні проблеми медичної біології, Нормальна фізіологія, Етика та деонтологія, Медична інформатика, Біологічна та біоорганічна хімія, Анатомія людини, Деонтологія в медицині |
| <b>Додаткові умови</b>                    | Додаткові умови відсутні                                                                                                                                                                                               |
| <b>Обмеження</b>                          | Обмеження відсутні                                                                                                                                                                                                     |

## 3. Мета навчальної дисципліни

Формування системи знань про природу конфліктів, набуття практичних навичок у їх розв'язанні, вироблення вмінь прогнозувати і контролювати конфліктну ситуацію, позитивно сприймати конфлікт і прагматично його використовувати.

## 4. Зміст навчальної дисципліни

|                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------|
| <b>Модуль 1. Вступ до конфліктології. Загальна теорія конфлікту.</b> |
|----------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Тема 1 Основи психічного здоров'я.</p> <p>Уявлення про психічне здоров'я, його складові та передумови. Визначення психічного здоров'я за ВООЗ. Сучасні виклики сьогодення (постковідний синдром, психотравма війни). Поняття про психогігієну життя. Психопрофілактика залежностей. Психогігієна відносин.</p>                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Тема 2 Стрес. Дистрес. Поняття про конфлікт.</p> <p>Психофізіологія стресу, дистресу. Основні психотравмувальні чинники. Поняття про конфлікт. Проблема визначення конфлікту. Порівняння терміну конфлікт із іншими на позначення зіткнення (суперництво, конкуренція, криза).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>Тема 3 Рівні проявів і типологія конфліктів.</p> <p>Проблема класифікації в конфліктології. Основні види класифікації конфліктів. Психологічна характеристика різних типів конфліктів. Межі конфлікту. Конфлікти в сфері охорони здоров'я.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p>Тема 4 Фактори і причини виникнення конфліктів.</p> <p>Протиріччя інтересів як фундаментальна причина конфліктів. Об'єктивні фактори виникнення конфліктів. Організаційно-управлінські причини конфліктів. Соціально-психологічні причини конфліктів. Індивідуально-особистісні чинники конфліктів.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Тема 5 Аналіз структурних елементів конфлікту.</p> <p>Об'єктивні елементи конфлікту. Психологічні складові конфлікту. Особливості сприймання конфліктної ситуації.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Тема 6 Динаміка конфліктів.</p> <p>Механізми виникнення конфліктів. Поняття про ескалацію конфлікту. Типи конфліктогенів. Блокування конфліктогенів. Динаміка міжособистісних конфліктів. Латентна фаза конфлікту і інцидент. Відкриті фази конфлікту, його кульмінація. Фінал і вихід з конфлікту.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Тема 7 Методи дослідження конфліктів та конфліктної поведінки їх учасників.</p> <p>Способи дослідження поведінки особистості у конфлікті. Онтологічний підхід у дослідженні конфліктної поведінки. Методи дослідження у конфліктології, зокрема патопсихологічне дослідження рівня агресії, особливостей особистості, емоційного інтелекту, механізмів копінгу.</p>                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Тема 8 Конфлікти і стрес. Диференційований залік.</p> <p>Стрес і психогенні чинники сучасності (соціально-економічні, надмірні вимоги, інформаційний штурм, психічна бойова травма у учасників АТО, полонених, жертв насильства, стихійних лих, членів родин учасників БД, тощо). Психологічні фактори нормалізації стресу. Перша допомога в гострій стресовій ситуації. Стрессова теорія Г. Сельє. Психологічні методи подолання стресу. Методи саморегуляції емоційного стану (вправи "рухи очима", "регуляція дихання", нервово-мязова регуляція по Джекобсону.)</p> |
| <p><b>Модуль 2. Психологія конфлікту. Основи запобігання та розв'язання конфліктів.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

#### Тема 9 Особистість і конфлікт.

Підходи до розуміння внутрішньоособистісного (інтраособистісного) конфлікту. Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості. Мотиваційний конфлікт. Когнітивний конфлікт. Рольовий конфлікт. Психоаналітичні теорії внутрішніх конфліктів. Генезис внутрішньоособистісного конфлікту. Наслідки внутрішньоособистісного конфлікту. Роль особливостей особистості в генезі конфлікту. Патологічні особистості, поняття про акцентуації характеру, психопатії. Поняття про девіантну (асоціальну) поведінку. Методи патопсихологічного діагностики особистості. Психологічні умови попередження і способи подолання внутрішніх конфліктів.

#### Тема 10 Конфлікти у міжособистісних відносинах.

Причини і чинники міжособистісних конфліктів. Міжособистісні стилі поведінки в конфлікті за К. Томасом і Р. Кілменом. Управління міжособистісними конфліктами. Конфлікти в сім'ї. Особливості шлюбно-сімейних і родинних відносин. Специфіка сімейних конфліктів. Класифікація сімейних конфліктів. Умови стабільності подружніх відносин. Попередження і вирішення сімейних конфліктів.

#### Тема 11 Соціально-психологічні конфлікти в організаціях, зокрема в сфері охорони здоров'я.

Класифікація конфліктів в організації. Наслідки конфліктів в організації. Негативний вплив нерозв'язаних конфліктів. Психологічні типи конфліктів. Управлінсько-комунікативна некомпетентність керівника як джерело конфлікту. Важкий працівник. Інноваційні конфлікти. Інновація як об'єкт конфлікту. Особливості міжособистісних конфліктів. Регулювання інноваційних конфліктів. Трудові конфлікти. Опанування правовими компетентностями щодо своєчасного виявлення та оцінки правових ризиків конфліктних ситуацій у сфері охорони здоров'я, запобігання несприятливим правовим наслідкам конфліктів, зокрема, у формі настання ретроспективної (негативної) юридичної відповідальності – дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної.

#### Тема 12 Конфлікти особистості в організації. Психологія медичних працівників.

Теорія конфлікту. Внутрішньоособистісні конфлікти. Джерела міжособистісних конфліктів. Типи учасників конфліктів і стилі їх поведінки в конфліктних ситуаціях. Індивідуальна конфліктна компетентність. Прийоми нападу і самозахисту в конфліктному полі. Психологічний тити лікарів, медичних працівників. Система взаємодії "лікар-пацієнт", "лікар-медична сестра", "медична сестра-пацієнт". Поняття про ятрогенії та сорогенії.

#### Тема 13 Конфлікти груп в організації.

Дослідження груп. Внутрішньогрупові конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Діагностика внутрішньогрупового конфлікту. Лідер або адміністратор: вибір визначає група.

#### Тема 14 Технологія прогнозування, запобігання та профілактики конфліктів. Конструктивне вирішення конфліктів.

Прогнозування конфліктів. Технологія попередження конфліктів. Профілактика конфліктів. Роль керівника в профілактиці конфліктів. Психологія конструктивної критики. Майстерність бесіди. Розмова – покарання. Правила поведінки керівника у конфліктній ситуації. Форми і критерії завершення конфліктів. Способи і стратегії конструктивного розв'язання конфліктів.

Тема 15 Технології переговорів та посередництва у залагодженні конфліктів. Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії.

Поняття про переговори. Етапи переговорів. Загальні підходи до організації переговорів. Моделі поведінки у переговорах. Стратегії та тактики переговорів. Поняття про посередництво. Прийоми посередництва. Психологічне консультування, його принципи. Психокорекція. Психологічна допомога у кризових періодах та психологічні особливості надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях. Реабілітація соціальна та професійна, її основні розділи. Психологічна та соціальна реабілітація осіб, які стали інвалідами під час проходження військової служби, та інших осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) в Україні. Адаптація та компенсація. Психотерапія як галузь медичної психології та медицини. Основні сучасні методи психотерапії. Принципи психотерапії. Непряма психотерапія, плацебо. Методи та техніки проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації. Показання та протипоказання для проведення гіпносугестії, індивідуальної та групової раціональної психотерапії, методів психоаналітичної та психодинамічної психотерапії, аутопсихотерапії (аутотренінг та медитативні техніки), гештальт - терапії, нейро-лінгвістичного програмування, арт-терапії. Психотерапія в роботі лікаря загальної практики. Психотерапевтична корекція відношення до хвороби. Особливості психотерапії та соціально-психологічної реабілітації хворих з різними патологіями.

Тема 16 Виконання практичних навичок і маніпуляцій. Диференційований залік.

Виконання практичних навичок і маніпуляцій. Підсумковий письмовий модульний контроль.

## 5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| РН1 | Своєчасно виявляти та оцінювати правові ризики конфліктних ситуацій.                                                                                                                                                                                                                                        |
| РН2 | Знати і розуміти доцільне застосування сукупності навичок (вмінь) для забезпечення пацієнту/клієнту гідного ставлення, приватності/ інтимності, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального підходу, толерантної та неосудної поведінки. |
| РН3 | Конструктивно взаємодіяти з іншими людьми, незалежно від їх походження та особливостей культури, і поваги до різноманітності.                                                                                                                                                                               |
| РН4 | Запобігати несприятливим правовим наслідкам конфліктів, зокрема, у формі настання ретроспективної (негативної) юридичної відповідальності – дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної.                                                                                            |

## 7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

|     |                                                                                                                                                                              |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| СН1 | Здатність до міжособистісної взаємодії.                                                                                                                                      |
| СН1 | Здатність сприймати зміни, швидко пристосовуватися до нових ситуацій і демонструвати стійкість перед лицем невизначеності та нових робочих вимог (адаптивність та гнучкість) |

|     |                  |
|-----|------------------|
| СНЗ | Стресостійкість. |
|-----|------------------|

## 8. Види навчальних занять

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Тема 1. Основи психічного здоров'я.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p>Пр1 "Тема 1. Основи психічного здоров'я."</p> <p>Уявлення про психічне здоров'я, його складові та передумови. Визначення психічного здоров'я за ВООЗ. Сучасні виклики сьогодення (постковідний синдром, гібридна війна). Поняття про психогігієну життя. Психопрофілактика залежностей. Психогігієна відносин.</p>                                                                                                                                                 |
| <b>Тема 2. Стрес. Дистрес. Поняття про конфлікт.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Пр2 "Тема 2. Поняття про конфлікт."</p> <p>Психофізіологія стресу, дистресу. Основні психотравмувальні чинники. Поняття про конфлікт. Проблема визначення конфлікту. Порівняння терміну конфлікт із іншими на позначення зіткнення (суперництво, конкуренція, криза).</p>                                                                                                                                                                                          |
| <b>Тема 3. Рівні проявів і типологія конфліктів.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <p>Пр3 "Рівні проявів і типологія конфліктів"</p> <p>Проблема класифікації в конфліктології. Основні види класифікації конфліктів. Психологічна характеристика різних типів конфліктів. Межі конфлікту. Конфлікти в сфері охорони здоров'я.</p>                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Тема 4. Фактори і причини виникнення конфліктів.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Пр4 "Тема 4. Фактори і причини виникнення конфліктів. Аналіз структурних елементів конфлікту."</p> <p>ротириччя інтересів як фундаментальна причина конфліктів. Об'єктивні фактори виникнення конфліктів. Організаційно-управлінські причини конфліктів. Соціально-психологічні причини конфліктів. Індивідуально-особистісні чинники конфліктів. Об'єктивні елементи конфлікту. Психологічні складові конфлікту. Особливості сприймання конфліктної ситуації.</p> |
| <b>Тема 5. Аналіз структурних елементів конфлікту.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p>Пр5 "Тема 5. Психотравми під час війни."</p> <p>Психотравмувальні чинники для різних соціальних верств населення під час війни (комбатантів та членів їх сімей, мігрантів, мешканців прифронтових територій, деокупованих територій, ВПО).</p>                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Тема 6. Динаміка конфліктів.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p>Пр6 "Тема 6. Динаміка конфліктів."</p> <p>Механізми виникнення конфліктів. Поняття про ескалацію конфлікту. Типи конфліктогенів. Блокування конфліктогенів. Динаміка міжособистісних конфліктів. Латентна фаза конфлікту і інцидент. Відкриті фази конфлікту, його кульмінація. Фінал і вихід з конфлікту.</p>                                                                                                                                                     |
| <b>Тема 7. Методи дослідження конфліктів та конфліктної поведінки їх учасників.</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Пр7 "Тема 7. Методи дослідження конфліктів та конфліктної поведінки їх учасників."</p> <p>Способи дослідження поведінки особистості у конфлікті. Онтологічний підхід у дослідженні конфліктної поведінки. Методи дослідження у конфліктології, зокрема патопсихологічне дослідження рівня агресії, особливостей особистості, емоційного інтелекту, механізмів копінгу.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p><b>Тема 8. Конфлікти і стрес. Диференційований залік.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <p>Пр8 "Тема 8. Конфлікти і стрес."</p> <p>Стрес і психогенні чинники сучасності (соціально-економічні, надмірні вимоги, інформаційний штурм, психічна бойова травма у учасників УБД, полонених, жертв насильства, стихійних лих, членів родин учасників БД, тощо). Психологічні фактори нормалізації стресу. Перша допомога в гострій стресовій ситуації. Стрессова теорія Г. Сельє. Психологічні методи подолання стресу. Методи саморегуляції емоційного стану (вправи "рухи очима", "регуляція дихання", нервово-мязова регуляція по Джекобсону.)</p>                                                                                                                                          |
| <p><b>Тема 9. Особистість і конфлікт.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>Пр10 "Тема 9. Особистість і конфлікт."</p> <p>Підходи до розуміння внутрішньоособистісного (інтраособистісного) конфлікту. Особливості і види внутрішніх конфліктів особистості. Мотиваційний конфлікт. Когнітивний конфлікт. Рольовий конфлікт. Психоаналітичні теорії внутрішніх конфліктів. Генезис внутрішньоособистісного конфлікту. Наслідки внутрішньоособистісного конфлікту. Роль особливостей особистості в генезі конфлікту. Патологічні особистості, поняття про акцентуації характеру, психопатії. Поняття про девіантну (асоціальну) поведінку. Методи патопсихологічного діагностики особистості. Психологічні умови попередження і способи подолання внутрішніх конфліктів.</p> |
| <p><b>Тема 10. Конфлікти у міжособистісних відносинах.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>Пр10 "Тема 10. Конфлікти у міжособистісних відносинах."</p> <p>Причини і чинники міжособистісних конфліктів. Міжособистісні стилі поведінки в конфлікті за К. Томасом і Р. Кілменом. Управління міжособистісними конфліктами. Конфлікти в сім'ї. Особливості шлюбно-сімейних і родинних відносин. Специфіка сімейних конфліктів. Класифікація сімейних конфліктів. Умови стабільності подружніх відносин. Попередження і вирішення сімейних конфліктів.</p>                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b>Тема 11. Соціально-психологічні конфлікти в організаціях, зокрема в сфері охорони здоров'я.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

Пр11 "Тема 11. Соціально-психологічні конфлікти в організаціях, зокрема в сфері охорони здоров'я."

Класифікація конфліктів в організації. Наслідки конфліктів в організації. Негативний вплив нерозв'язаних конфліктів. Психологічні типи конфліктів. Управлінсько-комунікативна некомпетентність керівника як джерело конфлікту. Важкий працівник. Інноваційні конфлікти. Інновація як об'єкт конфлікту. Особливості міжособистісних конфліктів. Регулювання інноваційних конфліктів. Трудові конфлікти. Опанування правовими компетентностями щодо своєчасного виявлення та оцінки правових ризиків конфліктних ситуацій у сфері охорони здоров'я, запобігання несприятливим правовим наслідкам конфліктів, зокрема, у формі настання ретроспективної (негативної) юридичної відповідальності – дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної.

#### **Тема 12. Конфлікти особистості в організації. Психологія медичних працівників.**

Пр12 "Тема 12. Конфлікти особистості в організації. Психологія медичних працівників."

Теорія конфлікту. Внутрішньоособистісні конфлікти. Джерела міжособистісних конфліктів. Типи учасників конфліктів і стилі їх поведінки в конфліктних ситуаціях. Індивідуальна конфліктна компетентність. Прийоми нападу і самозахисту в конфліктному полі. Психологічний тити лікарів, медичних працівників. Система взаємодії "лікар-пацієнт", "лікар-медична сестра", "медична сестра-пацієнт". Поняття про ятрогенії та сорогенії.

#### **Тема 13. Конфлікти груп в організації.**

Пр13 "Дослідження груп. Внутрішньогрупові конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Діагностика внутрішньогрупового конфлікту. Лідер або адміністратор: вибір визначає група."

Дослідження груп. Внутрішньогрупові конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Діагностика внутрішньогрупового конфлікту. Лідер або адміністратор: вибір визначає група.

#### **Тема 14. Технологія прогнозування, запобігання та профілактики конфліктів. Конструктивне вирішення конфліктів.**

Пр14 "Тема 14. Технологія прогнозування, запобігання та профілактики конфліктів."

Прогнозування конфліктів. Технологія попередження конфліктів. Профілактика конфліктів. Роль керівника в профілактиці конфліктів. Психологія конструктивної критики. Майстерність бесіди. Розмова – покарання. Правила поведінки керівника у конфліктній ситуації.

#### **Тема 15. Технології переговорів та посередництва у залагодженні конфліктів. Психологічне консультування. Реабілітація. Основи психотерапії.**

Пр15 "Тема 15. Технології переговорів та посередництва у залагодженні конфліктів."

Поняття про переговори. Етапи переговорів. Загальні підходи до організації переговорів. Моделі поведінки у переговорах. Стратегії та тактики переговорів. Поняття про посередництво. Прийоми посередництва. Психологічне консультування, його принципи. Психокорекція. Психологічна допомога у кризових періодах та психологічні особливості надання медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях. Реабілітація соціальна та професійна, її основні розділи. Психологічна та соціальна реабілітація осіб, які стали інвалідами під час проходження військової служби, та інших осіб, які постраждали під час виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) в Україні. Адаптація та компенсація. Психотерапія як галузь медичної психології та медицини. Основні сучасні методи психотерапії. Принципи психотерапії. Непряма психотерапія, плацебо. Методи та техніки проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації. Показання та протипоказання для проведення гіпносугестії, індивідуальної та групової раціональної психотерапії, методів психоаналітичної та психодинамічної психотерапії, аутопсихотерапії (аутотренінг та медитативні техніки), гештальт - терапії, нейро-лінгвістичного програмування, арт-терапії. Психотерапія в роботі лікаря загальної практики. Психотерапевтична корекція відношення до хвороби. Особливості психотерапії та соціально-психологічної реабілітації хворих з різними патологіями.

#### **Тема 16. Виконання практичних навичок і маніпуляцій. Диференційований залік.**

Пр16 "Виконання практичних навичок і маніпуляцій" (денна)

Виконання практичних навичок і маніпуляцій. Підсумковий модульний контроль.

### **9. Стратегія викладання та навчання**

#### **9.1 Методи викладання та навчання**

Дисципліна передбачає навчання через:

|     |                                     |
|-----|-------------------------------------|
| МН1 | Кейс-орієнтоване навчання           |
| МН2 | Командно-орієнтоване навчання (TBL) |
| МН3 | Навчання на основі досліджень (RBL) |
| МН4 | Практикоорієнтоване навчання        |
| МН5 | Самостійне навчання                 |
| МН6 | Електронне навчання                 |

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і наукової діяльності та спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів.

Згідно з вимогами ОП дисципліна забезпечує комунікаційну стратегію у професійній діяльності; здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу; здатність приймати обґрунтовані рішення; навички використання інформаційних та комунікативних технологій; навички міжособистісної взаємодії; здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

#### **9.2 Види навчальної діяльності**



|     |                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------|
| НД1 | Розбір клінічних кейсів                                        |
| НД2 | Електронне навчання у системах (MIX.sumdu.edu.ua)              |
| НД3 | Самонавчання                                                   |
| НД4 | Виконання групового практичного завдання                       |
| НД5 | Індивідуальний дослідницький проєкт                            |
| НД6 | Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами |
| НД7 | Практична робота з пацієнтом в профільних відділеннях          |

## 10. Методи та критерії оцінювання

### 10.1. Критерії оцінювання

| Визначення                                            | Чотирибальна національна шкала оцінювання | Рейтингова бальна шкала оцінювання |
|-------------------------------------------------------|-------------------------------------------|------------------------------------|
| Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок | 5 (відмінно)                              | $90 \leq RD \leq 100$              |
| Вище середнього рівня з кількома помилками            | 4 (добре)                                 | $82 \leq RD < 89$                  |
| Загалом правильна робота з певною кількістю помилок   | 4 (добре)                                 | $74 \leq RD < 81$                  |
| Непогано, але зі значною кількістю недоліків          | 3 (задовільно)                            | $64 \leq RD < 73$                  |
| Виконання задовольняє мінімальним критеріям           | 3 (задовільно)                            | $60 \leq RD < 63$                  |
| Можливе повторне складання                            | 2 (незадовільно)                          | $21 \leq RD < 59$                  |
| Можливе одноразове повторне складання                 | 2 (незадовільно)                          | $0 \leq RD < 20$                   |

### 10.2 Методи поточного формативного оцінювання

|                                            | Характеристика                                                                                                                                                                                                                     | Дедлайн, тижні                              | Зворотний зв'язок                                                                            |
|--------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| МФО1<br>Взаємооцінювання (peer assessment) | Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності | Протягом усього періоду вивчення дисципліни | Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання |

|                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                              |                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| МФО2<br>Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань                | У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.               | Протягом усього періоду вивчення             | Консультування студентів у процесі інтерпретації результатів обстеження пацієнтів                                                                                                           |
| МФО3<br>Опитування та усні коментарі викладача за його результатами               | Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. | Протягом усього періоду вивчення дисципліни. | За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів                                     |
| МФО4<br>Розв'язування клінічних кейсів                                            | Кейс- метод дозволяє розкрити та сформулювати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.                                          | Протягом усього періоду вивчення дисципліни  | цінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці |
| МФО5<br>Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів | Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із кожної тематики.                                                                                                                                    | Протягом усього періоду вивчення дисципліни  | Студент має надати 60% правильних відповідей                                                                                                                                                |

|                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                  |                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| МФО6<br>Оцінювання рівня теоретичної підготовки                                                  | Формує навички самостійної діяльності у студентів, спонукає до прагнення спонуккає до пошукового пізнання. Стимулює студентів до роботи з необхідною літературою, переводить процес навчання з рівня пасивного поглинання інформації на рівень активної її перетворення. | Протягом усього періоду навчання | Проводиться на кожному занятті і результат виконання НД впливає на комплексну оцінку практичного заняття            |
| МФО7<br>Захист індивідуального дослідницького проєкту (заохочувальна діяльність, додаткові бали) | Студенти, які залучені до дослідницької діяльності, мають можливість презентувати результати власних досліджень на конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.                                                                                                  | Протягом усього періоду навчання | Здобувачу надаються додаткові і заохочувальні бали (5-10) до загальної кількості балів, сумарно не більше 200 балів |

### 10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

|                                                                                                                                                                                                                    | Характеристика                                                                                                                                                                                                        | Дедлайн, тижні                                                   | Зворотний зв'язок                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| МСО1<br>Загальний бал за поточну успішність (усне опитування, розв'язування клінічних кейсів, поточне тестування, оцінювання письмових робіт, перевірка результатів експериментально-психологічного дослідження).) | Включає в себе опитування, інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів обстеження, вирішення клінічних індивідуальних та групових кейсів, поточне тестування                                               | Протягом усього періоду вивчення дисципліни                      | Проводиться на кожному занятті і результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття |
| МСО2<br>Підсумкове тестування                                                                                                                                                                                      | Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і практичних навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень по завершенню дисципліни | Підсумкове комп'ютерне тестування по завершенню курсу (10 балів) | Є допуском до складання заліку                                                                            |

|                                                                  |                                                                                                                    |                                    |                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| МСОЗ<br>Складання комплексного<br>письмового модульного контролю | До модульного контролю допускаються кандидати, які успішно засвоїли матеріал дисципліни, написали письмову роботу. | На останньому занятті з дисципліни | Студент може отримати 80 балів за модуль. Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент – 48 балів |
|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Контрольні заходи:

|                                                                                                                                                                                                                  | Максимальна кількість балів | Можливість перескладання з метою підвищення оцінки |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|----------------------------------------------------|
| <b>П'ятий семестр вивчення</b>                                                                                                                                                                                   | <b>200 балів</b>            |                                                    |
| МСО1. Загальний бал за поточну успішність (усне опитування, розв'язування клінічних кейсів, поточне тестування, оцінювання письмових робіт, перевірка результатів експериментально-психологічного дослідження).) | <b>110</b>                  |                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                  | 110                         | Ні                                                 |
| МСО2. Підсумкове тестування                                                                                                                                                                                      | <b>10</b>                   |                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                  | 10                          | Ні                                                 |
| МСО3. Складання комплексного письмового модульного контролю                                                                                                                                                      | <b>80</b>                   |                                                    |
|                                                                                                                                                                                                                  | 80                          | Ні                                                 |

При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці навчального року обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – 110. Кількість балів студента вираховується за формулою 100 помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. Студент допускається до диференційованого заліку за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів: 64 балів під час практичних занять, 6 балів за тестування. Практико-орієнтований залік проводиться відповідно до розкладу наприкінці навчального курсу. Залік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (захист студентської наукової роботи 12 балів, виступ на конференції 5 балів, стендова доповідь на конференції 4 бали, тези доповідей 3 бали). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів.

## 11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

### 11.1 Засоби навчання

|     |                                                                                                                                                                                                   |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ЗН1 | Бібліотечні фонди, атлас для експериментально-психологічного дослідження людини                                                                                                                   |
| ЗН2 | Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі                                                                                                                                                         |
| ЗН3 | Медичні споруди/приміщення та обладнання (КНП СОР "Сумський обласний клінічний центр соціально-небезпечних захворювань").                                                                         |
| ЗН4 | Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки, ноутбуки тощо)                                                                       |
| ЗН5 | Програмне забезпечення (практичні кейси, демонстрація віртуальних ацієнтів, тестування на платформі MIX Google classroom, проведення практичних занять через електронні системи Google meet, Zoom |

### 11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

| Основна література               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                                | Методичні вказівки з курсу «Медична психологія (в запитаннях і відповідях)» укладач І. Г. Мудренко. – Суми : СумДУ, 2018.- 98 с.                                                                                                                                                                              |
| 2                                | Суїцидологія : конспект лекцій / укладач І. Г. Мудренко. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 76 с.                                                                                                                                                                                               |
| 3                                | Тимофієва М.П. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для студентів вищих медичних закладів освіти України / Тимофієва М.П., Борисюк А.С., Павлюк О.І. – Чернівці, 2019. – 100 с.                                                                                                              |
| 4                                | "Клінічна суїцидологія" / За заг. ред. Л. М. Юр'євої, Н. О. Марути, І. В. Лінського; І. Г. Мудренко. Харків, 2020. 302 с.                                                                                                                                                                                     |
| 5                                | Конфліктологія та теорія переговорів.Т.П.Яхно, І.О. Куревіна.Видавництво : центр навчальної літератури. 2019. С.168.                                                                                                                                                                                          |
| Допоміжна література             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 2                                | Психологія стресу та стресових розладів.О.Овчаренко. Видавництво: Університет "Україна". 2023. С. 267.                                                                                                                                                                                                        |
| 5                                | Iryna Mudrenko, Volodymyr Lychko, & Dmytro Sotnikov. (2022). SPEECH DISORDERS IN PATIENTS WITH SUICIDAL BEHAVIOUR ACCOMPANIED BY DIFFERENT TYPES OF DEMENTIA. East Ukr Med J, 10(3), 233-240. <a href="https://doi.org/10.21272/eumj.2022;10(3):233-240">https://doi.org/10.21272/eumj.2022;10(3):233-240</a> |
| Інформаційні ресурси в Інтернеті |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 1                                | <a href="http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/kryzova.pdf">http://extrpsy.nuczu.edu.ua/sites/all/books/kryzova.pdf</a>                                                                                                                                                                                 |